

2. Результати тестування відносної сили поодиноких ударів після проведення педагогічного експерименту засвідчили явну перевагу показників кікбоксерів експериментальної групи і виявились достовірно вищими ($p < 0,05$), ніж у спортсменів контрольної групи. Результати порівняння показників відносної сили поодиноких ударів засвідчив, що найвищий показник в ударах кулаком і гомілкою в групі "нокаутерів".

3. Отримані кількісні дані можуть використовуватися при побудові та контролі тренувального процесу кваліфікованих спортсменів в кікбоксингу, та в інших споріднених контактних бойових єдиноборствах.

Перспективи подальших досліджень полягають у створенні системи модельних показників рівня тренуваності кваліфікованих кікбоксерів.

Література

1. Vachev S. M. Dosltdzhennya dinamichnih pokazniklv udarnih priyomlv taybokserlv masovih rozryadlv / S. M. Vachev // Moloda sportivna nauka UkraYini : 36. nauk, prats z galuzl flzichnoYi kulturi ta sportu. Vip. 8. – Lvlv : NVF „UkraYinski tehnologiyi”, 2004. – Т. 1. – С. 76–79.
2. Gutsul N. Z. Individualzatslya tehnlko-taktichnoYi pldgotovki klkbokserlv na osnovl stilovih vldmlnnostey / Gutsul N. Z., Savchin M. P. // Natslionalniy pedagoglchniy unlvrsitet Im. M. P. Dragomanova. Serlya #15 : Naukovo-pedagoglchnl problemi flzichnoYi kulturi / flzichna kultura l sport : Zb. Nauk, prats / Za red. G.M. Arzyutova – K. : Vid-vo NPU Imenl M. P. Dragomanova, 2016. Vipusk ZK 2 (71) 16. 98 - 101 s.
3. Gutsul N. Z. Modelnl karakteristiki sportivnoYi pldgotovki kvalflkovanih klkbokserlv Individualnih stillv vedennya boyu. / Gutsul N. Z., Savchin M. P. // Natslionalniy pedagoglchniy unlvrsitet Im. M. P. Dragomanova. Serlya #15 : Naukovo-pedagoglchnl problemi flzichnoYi kulturi / flzichna kultura l sport : Zb. Nauk, prats / Za red. G.M. Arzyutova – K. : Vid-vo NPU Imenl M. P. Dragomanova, 2016. Vipusk 6 (76) 16. 41 - 45 s.
4. Gutsul N. Z. Pokazniki absolyutnoYi ta vldnosnoYi sili poodinokih udarlv kvalflkovanih klkbokserlv Individualnih stillv vedennya boyu / Gutsul N. Z. // Natslionalniy pedagoglchniy unlvrsitet Im. M. P. Dragomanova. Serlya #15 : Naukovo-pedagoglchnl problemi flzichnoYi kulturi / flzichna kultura l sport : Zb. Nauk, prats / Za red. G.M. Arzyutova – K. : Vid-vo NPU Imenl M. P. Dragomanova, 2016. Vipusk 5 (75) 16. 36 - 38 s.
5. Gutsul N.Z. Individualzatslya sportivnoYi pldgotovki Edinobortslv / N.Z. Gutsul // Flzichna kultura, sport ta zdorov'ya natslYi. Zblrnk naukovih prats. – Vlnnitsya, 2015. – Vip.19. 95-100 s.
6. Gutsul N.Z. Rozvitok klkboksinguv na mlzhnarodnl arenl ta dosyagnennya ukraYinskih sportsmenlv-klkbokserlv / N.Z. Gutsul., D. Sosnovskiy // Moloda sportivna nauka UkraYini. 2015. T.1. S. 65-69.
7. Klprich S. V. Viblr Individualnih modeley pldgotovki bokserlv na osnovl pokazniklv trenovanostl na peredzmagalnomu etaplv / S. V. Klprich : Avtoref. dis. ... kand. ped. nauk : 13.00.04. – K. : Ukr. un-t flz. vlvov. l sportu, 1995. – 24 s.
8. Кличко Вит. В. Бокс : теория и методика спортивного отбора / Вит. В. Кличко. – К. : Нора-принт, 1999. – 75 с.
9. Кличко Влад. В. Система тестов для оценки специальной подготовленности боксеров высокой квалификации / Влад. В. Кличко, М. П. Савчин // Наука в олимпийском спорте. – 2000. – № 2. – С. 23–30.
10. Кличко Влад. В. Бокс : многоэтапный контроль базовой подготовленности / Влад. В. Кличко. – К. : Нора-принт, 2000. – 70 с.
11. Никитенко А. А. Скоростно-силовые характеристики серийных ударов в боксе и методика их совершенствования / А. А. Никитенко : Автореф. дис. ... канд. наук з фіз. вих. і спорту : 24.00.01 // Український держ. ун-т фіз. вих. і спорту. – К., 1996. – 24 с.
12. Нікітенко С. А. Оптимізація швидкісно-силових компонентів техніки індивідуальних комбінацій ударів боксерів на етапах багаторічної підготовки / С. А. Нікітенко : Автореф. дис. ... канд. наук з фіз. вих. і спорту : 24.00.01 / Львів. держ. ін-т фіз. культури. – Л., 2001. – 20 с.
13. Пирожков О. В. Влияние характера нагрузок на параметры ударов в русском стиле рукопашного боя / О. В. Пирожков, А. И. Ретюнских, А. М. Пирожкова // Теория и практика физической культуры. – 1997. – № 12. – С. 59–60.
14. Савчин М. П. Тренуваність боксера та її діагностика / М. П. Савчин. – К. : Нора-прінт, 2003. – 220 с.
15. Саєнко В. Г. Максимальна сила поодинокого удару рукою у каратистів-важковаговиків / В. Г. Саєнко // Спортивний вісник Придніпров'я : 36. наук. пр. – Д. : ДДІФКіС, 2008. – № 1. – С. 79–82.
16. Саєнко В. Г. Сила ударів ногами у спортсменів різної кваліфікації, які спеціалізуються з кіокушинкай карате / В. Г. Саєнко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : наукова монографія за редакцією проф. Єрмакова С. С. – Харків : ХДАДМ (ХХПІ), 2007. – № 8. – С. 111–114.
17. Яремко М. О. Вдосконалення швидкісно-силових якостей в ударних прийомах кікбоксерів на етапі попередньої базової підготовки / М. О. Яремко : Автореф. дис. ... канд. наук. з фіз. вих. і спорту / Львів. держ. ін-т фіз. культури. – Л., 2001. – 18 с.

Данилевич М. В.

Львівський державний університет фізичної культури

КОНЦЕПЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ ДО РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розкрито сутність системного, діяльнісного, аксіологічного, культурологічного, компетентісного, особистісно орієнтованого та модульного методологічних підходів, які слугували орієнтиром для розроблення концепції. На підставі теоретичного аналізу наукової літератури складено професіограму фахівця з фізичного виховання та спорту, яка б відповідала запитам працедавців щодо ефективного проведення фізичної рекреації.

Розроблено основні положення концепції професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту

до рекреаційно-оздоровчої діяльності.

Ключові слова: концепція, професійна підготовка, модернізація вищої освіти, майбутні фахівці з фізичного виховання та спорту, рекреаційно-оздоровча діяльність.

Данилевич М. В. Концепция профессиональной подготовки будущих специалистов по физическому воспитанию и спорту к рекреационно-оздоровительной деятельности.

В статье раскрыта сущность системного, деятельностного, аксиологического, культурологического, компетентностного, личностно ориентированного и модульного методологических подходов, которые были ориентиром для разработки концепции. На основании теоретического анализа научной литературы составлена профессиограмма специалиста по физическому воспитанию и спорту, соответствующая запросам работодателей по эффективному проведению физической рекреации.

Разработаны основные положения концепции профессиональной подготовки будущих специалистов по физическому воспитанию и спорту к рекреационно-оздоровительной деятельности.

Ключевые слова: концепция, профессиональная подготовка, модернизация высшего образования, будущие специалисты по физическому воспитанию и спорту, рекреационно-оздоровительная деятельность.

Danylevych M. V. The concept of professional training of future specialists in physical education and sport for recreational and health-related activities.

Aim of the paper is to develop the principles of recreational and health-related training for prospective specialists in physical education and sport.

The theoretical analysis of scientific literature allowed for distinguishing a complex of personal qualities that are socially important and professionally significant for prospective specialists in physical education and sports; allowed for developing a physical education profессиogram, meeting the needs of employers for effective recreational and health activities.

Methodological approaches that served the basis of our concept include: systemic, axiological, cultural, competence-oriented, learner-oriented, modular and activity approach.

The main principles of the concept are as follows:

- recreational and health-related training is a subsystem of higher physical education, aimed at developing the competitiveness and mobility of prospective specialists in the global market economy that expands beyond the national borders;
- professional training for recreational and health activities comprises the factors of global academic community transformations, humanization and liberalization of higher physical education, information environment of higher educational institution, and the two-level system of specialists training in physical education and sport;
- content of teaching in higher education depends on the graduates' recreation and health activities, the specific field of study, and is reflected in the curriculum;
- professional training in physical education and sport takes full advantage of innovative teaching methods, essential for the effective recreational activities;
- educational process of professional training in physical education and sport is based on the interaction with employers, recreation and health centers, public and state organizations.

Key words: concept, professional training, modernization of higher education, prospective specialists in physical education and sport, recreational and health-related activities.

Постановка проблеми, аналіз останніх досліджень та публікацій. Вища фізкультурна освіта у сучасному суспільстві зазнає значних трансформацій. До системи професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах пред'являються певні вимоги, задаються установки і визначаються орієнтири, реалізація яких формує основи професіоналізму. З позицій сьогодення в Україні існує необхідність розроблення концепції професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності.

Різні аспекти професійної підготовки фахівців для сфери фізичної рекреації є предметом вивчення вітчизняних дослідників: О. В. Андрєєвої, О. Л. Благий, М. В. Дутчака, О. М. Жданової та ін. Питання фізичної рекреації та її впливу на людський організм висвітлені у роботах багатьох закордонних фахівців: М. Ikeda [8], Z. Krawczyk [9], С. Bouchard, S. Blair [10], Т. Wolanska [12]. Однак, наразі відсутні фундаментальні праці, присвячені професійній підготовці фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності.

У сучасний період, на думку О. В. Андрєєвої, потрібно визначити перспективні напрями модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців для галузі; розробити та теоретично обґрунтувати підходи до відбору і структурування змісту та програмно-методичного забезпечення навчального процесу у вищих навчальних закладах [1, с. 231].

Робота виконана відповідно до плану НДР Львівського державного університету фізичної культури.

Формулювання мети дослідження. Мета роботи полягає у розробленні основних положень концепції професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Методологічним орієнтиром для розроблення концепції для нас слугували основні положення системного, діяльнісного, аксиологічного, культурологічного, компетентісного, особистісно орієнтованого та модульного методологічних підходів.

Застосування системного підходу дозволило розглянути професійну підготовку майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності як систему та складне структурне утворення, що складається з навчально-виховної діяльності викладачів і навчальної діяльності студентів.

За допомогою діяльнісного підходу нами розглядаються основні компоненти діяльності викладачів і студентів з єдиних методологічних позицій, і тим самим розкривається природа їх взаємодії; визначаються основні чинники розвитку особистості майбутнього фахівця з фізичного виховання та спорту; визначається процес навчання майбутніх фахівців як неперервна зміна різних видів навчально-виховної роботи; будується педагогічний процес відповідно до оволодіння структурними компонентами рекреаційно-оздоровчої діяльності (мета, мотиви, дії, аналіз досягнутих результатів та ін.).

Реалізація аксіологічного підходу дозволила визначити змістовно-процесуальні особливості професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності, забезпечити вибір форм, методів і засобів педагогічної взаємодії при організації навчального процесу, який повинен, на нашу думку, будуватися на ціннісних засадах.

З позиції культурологічного підходу дослідження професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності орієнтується не лише на виявлення можливостей наповнення навчальних планів дисциплінами гуманітарного профілю, а й на внесення змін у характер навчально-виховного процесу, його спрямованості на особистість студента.

Професійна культура фахівця з фізичного виховання та спорту розглядається як інтегративна особистісна якість, що сприяє створенню і засвоєнню цінностей і технологій фізкультурної освіти, інтегрує систему знань, вмінь, навичок, соціальних і загальнокультурних компетентностей, яка дозволяє фахівцю ефективно реалізувати власні сутнісні сили та здібності.

Реалізація компетентнісного підходу в системі вищої фізкультурної освіти передбачає поступову переорієнтацію з трансляції необхідного набору знань на формування професійної компетентності, яка дозволить випускнику ефективно здійснювати рекреаційно-оздоровчу діяльність в умовах сучасного багатофакторного соціально-політичного, ринково-економічного та інформаційно комунікаційного насиченого простору.

Особистісно орієнтований підхід у контексті вищої фізкультурної освіти дозволив: спрямувати вивчення професійно орієнтованих дисциплін на розвиток особистості майбутнього фахівця з фізичного виховання та спорту; спрямувати зусилля викладачів на становлення майбутнього фахівця з фізичного виховання та спорту як особистості у процесі залучення до рекреаційно-оздоровчої діяльності; створити умови для самореалізації і саморозвитку особистості майбутнього фахівця з фізичного виховання та спорту.

Модульний підхід у підготовці майбутніх фізкультурних кадрів дозволив поетапне оволодіння ними здібностями до здійснення рекреаційно-оздоровчої діяльності, врахувати когнітивні та особистісні характеристики фахівців, реалізувати їх при вирішенні певних дидактичних завдань, а також закласти у студентів орієнтовну основу і алгоритм виконання професійних дій фахівця з фізичного виховання та спорту.

Теоретичний аналіз літератури, зокрема праць В. В. Левченко [4], С. А. Шмельової [6], дозволив нам скласти професіограму фахівця з фізичного виховання та спорту, з урахуванням запитів працедавців щодо ефективного проведення рекреаційно-оздоровчої діяльності, яка включає:

- здатність до самовдосконалення, самоактуалізації та самореалізації як прояву внутрішньої сутності й індивідуальності досягнення успіху в рекреаційно-оздоровчій діяльності;
- більш ефективне сприйняття реальності, яке полягає в готовності до здійснення рекреаційно-оздоровчої діяльності, вирішення професійних проблем та участі у заходах, що пов'язані з використанням вільного часу людей для їх оздоровчої та культурно-спортивної діяльності поза місцем їхнього проживання;
- прагнення бути відкритим стосовно до інших і себе, уміння виробити позитивну Я-концепцію, яка необхідна для реалізації своїх можливостей, здійснення задумів, розкриття індивідуальності при проведенні різноманітних занять, що добровільно реалізуються у вільний час для отримання людьми задоволення і збільшення їх психофізичних сил;
- оволодіння засобами планування, програмування, прийняття рішень у конкретних життєвих і професійних ситуаціях, пов'язаних з відновленням чи відтворенням фізичних і духовних сил людини;
- уміння спостерігати, аналізувати конкретні життєві ситуації, ставити завдання щодо перетворення цих ситуацій з метою досягнення позитивних для оточуючих людей результатів у сфері рекреації, обирати можливі варіанти, які допоможуть досягти цієї мети;
- здатність орієнтуватися в новітній спеціальній літературі, володіння різними засобами пізнання та засвоєння навколишнього світу, методами пошуку, обробки та використання інформації щодо системи різноманітних занять, яка ґрунтується на використанні спеціально організованої рухової активності у формі фізичних вправ із застосуванням природних і гігієнічних чинників упродовж вільного часу людини;
- здатність швидко вступати в контакт і володіння технікою спілкування;
- здатність вести за собою, створювати мотивацію до рекреаційно-оздоровчої діяльності, захоплювати її перспективами;
- загальна культура фахівця з фізичного виховання та спорту, яка проявляється у різнобічності, широкому світогляді та ерудиції;
- критичність до результатів здійснення рекреаційно-оздоровчої діяльності та високий ступінь рефлексії;
- уміння планувати рекреаційно-оздоровчу діяльність, правильно розподіляти свій час і знаходити оптимальні засоби її організації.

Нові сучасні технології з їх потужною інфраструктурою сприяють підвищенню ефективності організації освітнього процесу, змінюють соціально-психологічні якості майбутнього фізкультурного фахівця та вимагають удосконалення викладацької діяльності.

Управління знаннями є однією з концепцій управління, що впливає на сучасні тенденції у процесі підготовки майбутніх фахівців. Саме управління знаннями, як вважає В. В. Топчий, найближчим часом стане ключовою технологією, яка визначає парадигму освітнього процесу в цілому [5, с. 181].

У сучасний період, вказує В. В. Топчий, доцільно розширити систему обміну знаннями між студентами за допомогою «розповідей історій», у процесі яких студенти могли б інформувати однокурсників щодо результатів проходження практики,

виконання науково-дослідної роботи, участі в конференції; надання умов для взаємодії абітурієнтів, студентів, випускників, викладачів з метою обміну інформацією, досвідом, знаннями [5, с. 182-183].

Система вищої освіти в XXI столітті спрямована, на думку Н. С. Бирюкової, на нові знання, нове інформаційне середовище, нову інформаційну культуру та новий «інформаційний світогляд», заснований на розумінні визначальної ролі інформації та інформаційних процесів у природних явищах, на життя людського суспільства і на діяльності самої людини [2, с. 23]. У нових умовах розвитку цивілізації необхідно змінити цілі освіти, забезпечити принципово нову її орієнтацію на умови життя і проблеми інформаційного співтовариства.

Модернізація вищої фізкультурної освіти є складним і неоднозначним процесом за своєю формою та прояву.

Нові концепції модернізації, вважає Я. Келлер засновані на таких положеннях: рушійною силою процесів модернізації є оновлення економічного, наукового і технологічного потенціалу; модернізація в своєму змісті повинна мати гуманістичний, екологічний та соціальні аспекти; модернізація ґрунтується на новітніх інформаційних технологіях; на принципі високої ефективності; на стратифікації; на підготовці висококваліфікованих кадрів; на орієнтації на досягнення [3, с. 23]. У формуванні єдиного комунікаційного простору модернізація вищої освіти, передбачає змістовне (інформатизація, гуманізація, гуманітаризація) і структурне (дворівнева система підготовки фахівців) оновлення [2, 7, 11].

Концепція професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності включає такі основні положення:

1. Професійна підготовка до рекреаційно-оздоровчої діяльності є підсистемою вищої фізкультурної освіти і спрямовується на формування конкурентоспроможності та мобільності майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту в умовах глобальної ринкової економіки, що розширюється та прагне здолати межі національних держав.

2. Професійна підготовка до рекреаційно-оздоровчої діяльності враховує такі чинники, як трансформація світової академічної спільноти, гуманізація та гуманітаризація вищої фізкультурної освіти, створення інформаційного середовища вищого навчального закладу та дворівнева система підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту.

3. Відбір і конструювання змісту навчання у вищій школі визначається характером майбутньої рекреаційно-оздоровчої діяльності випускників, специфікою напряму підготовки і знаходить відображення в навчальних дисциплінах і програмах конкретного вищого навчального закладу.

4. Професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту, здатних до успішної діяльності у сфері рекреації, здійснюється за рахунок активного використання у педагогічному просторі вищого навчального закладу інноваційних методів навчання.

5. Організація навчально-виховного процесу професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту базується на взаємодії з роботодавцями, рекреаційно-оздоровчими центрами, громадськими та державними організаціями.

Висновки. На підставі теоретичного аналізу та узагальнення наукової літератури нами розроблено основні положення концепції професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробленні та теоретичному обґрунтуванні моделі професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності.

Література

1. Андреева О. В. Фізична рекреація : [монографія] / Олена Валеріївна Андреева. – Київ : Поліграфсервіс, 2014. – 286 с.
2. Бирюкова Н. С. Модернизация высшего образования: философский аспект / Н. С. Бирюкова // Известия Российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена. – 2012. – № 152. – С. 19-26.
3. Келлер Я. Модернизация – гуманизация общества или коррозия бытия: Критические заметки о теории модернизации / Я. Келлер; пер. И. Л. Поповой, Н. В. Романовского // Социологические исследования. – 2002. – № 12. – С. 23–32.
4. Левченко В. В. Средства формирования психолого-педагогической готовности будущих учителей интегративного профиля / В. В. Левченко // Сибирский педагогический журнал. – 2008. – №2. – С. 101–114.
5. Топчий В. В. Управление знаниями – одна из основных концепций управления в сфере высшего образования / В. В. Топчий // Царскосельские чтения. – 2016. – Т. 2. – С. 180–184.
6. Шмелёва С. А. Модель профессиональной подготовки выпускника педагогического вуза / С. А. Шмелёва // Вестник ТГПУ. – 2012. – № 5. – С. 16–22.
7. Bosco J. Lifelong learning: What? Why? How? / J. Bosco [Электронный ресурс]. – URL: <http://homepages.wmich.edu>.
8. Ikeda M. Sport for All in Japan. – 2nd ed. / M. Ikeda, Y. Yamaguchi., M. Chgahara. – Tokio : Sasakawa sport foundation, 2004. – 41 p.
9. Krawczyk Z. Preobrazenia sportu dla wszystkich w krajach postindustrialnych i industrialnych / Z. Krawczyk // Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne. – 2008. – № 1. – С. 4-7.
10. Physical activity and health /ed. C. Bouchard, S. N. Blair, W. I. Haskell. – Champaign : Human Kinetics, 2007. – 410 p.
11. Strategic framework for education and training [Электронный ресурс]. – URL: <http://ec.europa.eu>.
12. Wolanska T. Rekreacja fizyczna / T. Wolanska. – Warszawa : C.O.M.U.K., 1992. – 156 p.

Денисенко Н.Г.

Приватний вищий навчальний закладу «Академія рекреаційних технологій і права»

РОЛЬ РЕСУРСНОГО ПІДХОДУ У СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

У статті охарактеризовано сучасні погляди на роль ресурсного підходу у процесі формування професійної мобільності майбутніх учителів фізичної культури. Аналіз психолого-педагогічної літератури та літератури з фізичної культури засвідчує,